

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobců: **a) Ing. arch. J. D.,** a **b) P. D.,** oba zastoupeni JUDr. Jiřím Císařem, advokátem se sídlem Revoluční 551/6, Ústí nad Labem, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy,** se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 11. 2017, č. j. MHMP 1798203/2017, sp. zn. S-MHMP 1358426/2017/STR, o kasačních stížnostech žalobců proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2018, č. j. 11 A 47/2018 – 16,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2018, č. j. 11 A 47/2018 – 16, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobci (manželé) dne 22. 1. 2018 podali společně jednu žalobu proti výše označenému rozhodnutí žalovaného a současně zaplatili v kolcích soudní poplatek ve výši 3000 Kč. Usnesením ze dne 6. 2. 2018, č. j. 11 A 47/2018 - 13, Městský soud v Praze vyzval žalobce k zaplacení doplatku soudního poplatku ve výši 3000 Kč (dále jen „městský soud" a „výzva k zaplacení"). Výrokem usnesení městský soud stanovil žalobcům povinnost doplatit soudní poplatek ve lhůtě 15 dnů od doručení výzvy k zaplacení na účet soudu pod určeným variabilním symbolem nebo (kolkem) na připojeném tiskopise. V odůvodnění městský soud uvedl, že podle § 33 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), podá-li více osob společný návrh, jedná v řízení každý sám za sebe a s účinky jen pro svou osobu. Současně žalobce poučil, že

v případě nezaplacení doplatku bude řízení zastaveno, přičemž k zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží. Žalobci v soudem stanovené lhůtě soudní poplatek nedoplatili.

[2] V záhlaví uvedeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) městský soud řízení zastavil. V odůvodnění napadeného usnesení uvedl, že z § 33 odst. 8 vyplývá, že v řízeních před správními soudy více žalobců tvoří vždy pouze samostatné společenství účastníků. V posuzované věci byl každý z žalobců povinen zaplatit poplatek ve výši 3000 Kč, žalobci však dohromady zaplatili pouze 3000 Kč, tedy každý 1500 Kč, přičemž doplatek nezaplatili ani po výzvě soudu. Každý z žalobců proto splnil svou poplatkovou povinnost pouze částečně. Městský soud současně upozornil, že podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, se k zaplacení soudního poplatku po marném uplynutí lhůty nepřihlíží.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Proti napadenému usnesení podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“) kasační stížnosti, které opírají o důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost napadeného usnesení. Městský soud podle stěžovatelů učinil nesprávnou výzvu k doplacení soudního poplatku, neboť mechanicky zaplacený poplatek rozdělil mezi stěžovatele tak, že každý z nich zaplatil polovinu, aniž zjišťoval, zda poplatek ve výši 3000 Kč zaplatila stěžovatelka, nebo stěžovatel. Městský soud nespecifikoval, že soudní poplatek má zaplatit každý ze stěžovatelů, a neuvedl specifický symbol pro identifikaci platby soudního poplatku konkrétním stěžovatelem. Městský soud rovněž stěžovatele nepoučil, že pro případ, že by soudní poplatek byl zaplacen bez určení stěžovatele, který jej zaplatil, bude soud mít za to, že každý ze stěžovatelů zaplatil soudní poplatek v poměrné výši (jako příklad řádné výzvy k zaplacení soudního poplatku stěžovatelé odkazují na výzvu v tomto řízení před Nejvyšším správním soudem sp. zn. 2 As 118/2018).

[4] Stěžovatelé dále namítají, že navzdory judikatuře Nejvyššího správního soudu neměli být vyzváni k zaplacení dvou soudních poplatků. Nejsou totiž dvěma žalobci, nýbrž žalobcem jediným, neboť jako manželé jednají společně a nerozdílně. Odkazují na (blíže nespecifikovanou – pozn. Nejvyššího správního soudu) judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, podle které, pokud žalobce podá více samostatných žalob s obdobným skutkovým základem, má povinnost zaplatit soudní poplatek jen za jedinou žalobu. Závěrem stěžovatelé dodávají, že neměli být vyzváni k zaplacení soudního poplatku za kasační stížnosti, neboť ty nesměřují proti meritornímu rozhodnutí, nýbrž proti rozhodnutí o zastavení řízení.

[5] Žalovaný se ke kasačním stížnostem nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasačních stížností. Konstatoval, že stěžovatelé jsou osobami oprávněnými k jejich podání, neboť byli účastníky řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnosti byly

podány včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelé jsou zastoupeni advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že podle ustálené judikatury účastníci, kteří učinili společný návrh (§ 33 odst. 8 s. ř. s.), netvoří tzv. nerozlučné společenství účastníků ve smyslu § 91 odst. 2 zákona č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, neboť tento institut v soudním řízení správním nelze aplikovat. Každý z nich vystupuje v řízení jako samostatný účastník, a proto je každý z nich zvlášť povinen zaplatit soudní poplatek (rozsudek ze dne 10. 8. 2011, č. j. 1 As 74/2011 - 251, publ. pod č. 2410/2011 Sb. NSS, dostupný stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu na www.nssoud.cz, a na něj navazující judikatura, viz např. rozsudky ze dne 14. 5. 2014, č. j. 7 As 56/2014 – 30, či ze dne 31. 10. 2017, č. j. 8 As 88/2017 – 21). Na uvedeném ničeho nemění ani skutečnost, že navrhovatelé jsou manželi. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 9. 12. 2010, č. j. 9 As 43/2010 – 50, když se zabýval účastenstvím spoluvlastníků v soudním řízení, účastenství v řízení jim nezakládá skutečnost, že se jejich práva upínají k totožné věci, nýbrž to, že v řízení může být dotčeno právo každého ze spoluvlastníků. Před soukromoprávní podstatou spoluvlastnictví je třeba upřednostnit veřejnoprávní aspekt. Nejvyšší správní soud neshledává důvod se od uvedené ustálené judikatury odchýlit. Odkazem stěžovatelů na blíže nespecifikovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu se s ohledem na neurčitost a obecnost tvrzení nemohl blíže zabývat. Oba stěžovatelé tak měli povinnost každý jednotlivě zaplatit soudní poplatek za podání žaloby.

[8] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou týkající se výzvy k doplacení soudního poplatku a identifikace zaplaceného soudního poplatku. Poplatníkem soudního poplatku ve správním soudnictví je dle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o soudních poplatcích ten, kdo podal žalobu nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení. Poplatník nemusí být zároveň plátcem soudního poplatku, neboť nehraje roli, kdo skutečně (fakticky) jménem poplatníka poplatek zaplatí. Jde tak typicky o zastupitelné jednání, kde nedostatek osobní aktivity jednajícího (poplatníka) nezpůsobuje neplatnost nebo neúčinnost takového úkonu, neboť podstatou úkonu je, aby soudní poplatek za povinnou procesní stranu byl zaplacen (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 2 Afs 187/2004 - 69, publ. pod č. 726/2005 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud při posuzování zaplacení soudního poplatku zastává právní názor, podle něhož v případě pochybností o tom, zda byl skutečně řádně zaplacen soudní poplatek, či nikoliv, je potřeba spíše upřednostnit řešení směřující k meritornímu rozhodování soudů před procesním ukončováním řízení, jelikož v tomto druhém případě reálně hrozí nebezpečí odepření přístupu k soudu (*denegatio iustitiae*), což je vada dosahující dokonce až ústavní intenzity (shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2011, č. j. 2 As 34/2011 – 28). Z uvedených zásad vycházel Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 12. 2017, č. j. 2 As 362/2017 – 29, když k otázce identifikace soudního poplatku při jeho bezhotovostní platbě na účet soudu uvedl, že v případě, kdy z variabilního symbolu sděleného soudem nelze jednoznačně dovodit, k jakému žalobci se platba váže, musí soud blíže ověřit, který z žalobců poplatek uhradil. Nelze vycházet pouze z toho, na čí jméno je účet převodce veden.

[9] V nyní posuzovaném případě byla stěžovateli při podání žalob zaplacena částka 3000 Kč v kolcích (viz č. l. 1 spisu městského soudu). Městský soud stěžovatele následně vyzval k zaplacení doplatku soudního poplatku ve výši 3000 Kč, aniž by nejprve zjišťoval, kým byl soudní poplatek zaplacen, a aniž by stěžovatele ve výzvě informoval, že v případě, kdy je soudní poplatek zaplacen bez určení poplatníka, má za to, že každý zaplatil poplatek v poměrné výši. Po uplynutí lhůty pro zaplacení doplatku městský soud řízení ve vztahu k oběma stěžovatelům zastavil s odůvodněním, že za podané žaloby zaplatili *„pouze částku 3000 Kč, tedy každý 1500 Kč“*.

[10] Závěr, že každý stěžovatel zaplatil poplatek v poměrné výši, nevyplývá ani ze spisového materiálu, ani z podání stěžovatelů, a nelze jej dovodit ze zákonné úpravy. Aby bylo možno v souladu se zákonem zastavit řízení pro nezaplacení soudního poplatku jednoho či obou žalobců, musí být před zastavením řízení zcela jasné, zda a kdo soudní poplatek uhradil a v jaké výši. Ačkoli je primárně povinností navrhovatele zaplatit poplatek řádně a včas, je právě kvůli fatálním důsledkům nezaplacení soudního poplatku pro výsledek řízení třeba, aby se soud v případě pochybností o tom, komu svědčí zaplacení soudního poplatku, nejprve s dotazem obrátil na účastníky řízení. Teprve v případě, že zůstanou pasivní nebo pochybnosti neodstraní a ani z jiných okolností nebude patrné, zda či v jaké míře částečné zaplacení soudního poplatku tomu či onomu z účastníků přičítat, může se uplatnit předpoklad, že každý z účastníků zaplatil poplatek v poměrné výši. O této možnosti musí soud účastníky dopředu informovat. Městský soud však osobu, které svědčí zaplacený soudní poplatek, blíže nezjišťoval a automaticky, bez předchozího upozornění účastníků, uzavřel, že každý ze stěžovatelů zaplatil polovinu soudního poplatku. Učinil tak navíc v situaci, kdy by uhrazená částka byla pro pokračování v řízení vzhledem k počtu žalobců dostačující, neboť jeden ze žalobců by poplatkovou povinnost splnil. Takový postup je dle Nejvyššího správního soudu vadný, a napadené usnesení je proto nezákonné.

[11] Byť v posuzovaném řízení problém identifikace bezhotovostní platby nenastal, Nejvyšší správní soud považuje za nevhodný postup městského soudu, který ve výzvě k doplacení soudního poplatku uvedl pouze variabilní symbol, a nepřiřadil jednotlivým stěžovatelům symbol specifický. V důsledku přidělení shodného variabilního symbolu pro oba stěžovatele postrádal tento symbol schopnost na účet soudu potenciálně připsanou částku jednoznačně identifikovat. Variabilní symbol shodný pro všechny navrhovatele sice pomůže platbu přiřadit k souzené věci, nicméně neumožňuje jednoznačně určit, kterému konkrétnímu navrhovateli platba svědčí.

[12] Pro úplnost Nejvyšší správní soud k poslední stížní námitce uvádí, že, jak již uvedl ve svém usnesení ze dne 12. 4. 2018, č. j. 2 As 118/2018 – 12, poplatkové povinnosti podléhá také kasační stížnost, jíž se brojí proti usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS, konkrétně body [20] a [22]).

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnosti jsou důvodné, a proto podle § 110 odst. 1 věta první s. ř. s. napadené usnesení zrušil (včetně výroku II., který je vůči výroku I. akcesorický) a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), stěžovatele tak opětovně vyzve k zaplacení soudního poplatku (v plné výši, neboť výrokem III. napadeného usnesení byla část soudního poplatku ve výši 3000 Kč stěžovatelům vrácena). V souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. městský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasačních stížnostech.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. července 2018

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu